

REGENAL forte

התכשיר שחכית לו!



מי שיעור

למניעת נשירה מוקדמת

התכשיר החדש עם הפעולה המשולשת; על השיער, על הקרקפת ובתוך העור. פותח במעבדות "וולה" בשווייץ על פי טכנולוגיות מדעיות מן המתקדמות בעולם

WELLA - המומחים למדע השיער

מזל טוב = נולד לכם בן

מסיבות ברית וחגונות המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל-אביב, רחוב הפטמן 1

טלפונים: 9223244, 298772, 722314

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4 • תאריך: 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך-מינהלה: דוב איתן • עורך תכנית: יוסי שני • עורכי כיתוב: ענת ישראל וגורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפירי ענת סרגוסטי וציפי מנשה • עורכת דפוס: אהובה קורן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ • הדפסה: הדפוס החדש בע"מ • תל-אביב • הפצה: גר בע"מ

הדברים, הוזכר שם העולם הזה כמי שגם הוא פירסם משהו. ציון זה בא, כלי ספק, בגלל הסיבה שהזכרתי. העולם הזה הופיע ביום השלישי אחריהם. והפירסום בהארץ בא ביום הרביעי בנבוקר. רבים מקוראי העולם הזה קוראים את השבועון רק לקראת שבת או בשבת. הם יכלו לקבל את הרושם כי העולם הזה הוא שהעתיק את הסקופ מהארץ. ואכן, מנהל-בנק חשוב אמר לאחר מחבריו: "מעניין איך הארץ והעולם הזה פירסמו סקופ כזה בעת ובעונה אחת." באמת מעניין.

אחרי זה, וכמשך שבועיים, פירסם לוי שורה של מאמרים, שהלכו בעיקבות הגילויים של העולם הזה. אחת מן השתיים: אם היו בידי הארץ המיסמכים שהיו בידינו, והוא לא פירסם אותם — הרי זה מעורר שאלות חמורות ביותר. ואם לא היו בידינו, אלא שקיבל אותם בעיקבות הגילויים שלנו — האם לא היה זה הגון, מצידו של עיתון נכבד והגון, לציין מדי פעם של מי היה הסקופ? על כל פנים, לוי פירסם סידרה ארוכה, וסיים אותה. היה ברור שכזה הסתיים אוצר הידיעות שלו, שתאמו את גילויי העולם הזה עד לאותה שעה.

בשבוע שעבר חזרה פרשה זו על עצמה ביתר חומרה. ביום השלישי פירסם העולם הזה את הסקופ הגדול ביותר של הפרשה (עד כה) פרשת מניית סונול. פירסום זה הוא שמנע סופית כל נסיון של השתקה. והכריח את חברת-העובדים להעביר את העניין ליועץ המישפטי ולמישטרה — כפי שאכן תבענו בשער הגיליון.

ביום הרביעי בנבוקר היה לאלעזר לוי החוצפה התהומית לפרסם את הסקופ שלנו, מבלי להוכיח את העולם הזה כלל, כשהוא מתחיר את הדברים במלים "נודע לי ש...". נודע לי ש... — כפי שזה נודע לכל קוראי העולם הזה, שטרם לרכוש את הגיליון עוד ביום השלישי בערב.

לאחר מכן, במשך כמה ימים, פירט לוי שוב ושוב את פרטי פרשת סונול — פרשה שכל פרטיה פורסמו בשבוע שעבר על-ידי העולם הזה. מכיוון שהקדשנו לגילויים אלה שער ושלשה עמודים, וגל החומר היה בידינו, לא היה מה להוסיף. ואכן, שום פרט מהותי לא נוסף.

המנגינה

של החלילן

באשר התחיל להופיע השבועון כותרת ראשית, תמהתי במיקצת על מהותו. בעלי העיתון הם שלושה: קונצ'רן כלל, היומון דבר והצהרון ידיעות אחרונות. וזה היה רי מזור. לשם מה זקוק קונצ'רן כלכלי כמו כלל לשבועון, שעצם צורתו הבטיחה מראש שישא הפסדים כבדים לשם מה לעיתון כושל כמו דבר, שלא הצליח לשקם את עצמו, להוציא שבועון ולחלק את עותקיו, למעשה, כמתנה ומה לידיעות אחרונות, צהרון ימני מובהק ולשותפות עם עיתון ההסתדרות (קרי: מפלגת-העבודה) וקונצ'רן כלכלי?

התעלומה נפתרה חלקית בשבועות האחרונים, מאז פוצצנו את פרשת לוינסון. מכל עיתוני ישראל, העיתון היחיד שהתייצב למעשה לימין לוינסון היה דבר, עיתון ההסתדרות ומפלגת-העבודה, שעורכי אגנם מסתייגים את ידיעות עם מי שהיה הבוס של בנק הפועלים, ואילו נושא כללי העיקרי של לוינסון היה במשך כל השנים אפריים ריינר — כיום ראש קונצ'רן כלל.

כאשר פוצצנו את הפרשה דאגנו להעביר לידיעת לוינסון את הטענות שאנחנו עומדים להעלות נגדו. ניתנה לו האפשרות להשיב. הוא אכן עשה זאת — אולם לא בהעולם הזה, אלא בכותרת ראשית.

הוא לא עשה זאת בחתימתו, כמוכן. על המאמר היו: חתום נחום ברנע, והוא כלל את כל הטענות של לוינסון. מוכן שלא היה כלל מסוגל לחקור תוך כמה שעות פרשה המשתרעת על פני שלוש יבשות. המאמר נראה כאילו הוכתב מילה במילה על-ידי לוינסון או דוברו.

תוך ימים מעטים הופקר כולו. כפי שאומר הפיתגמ האנגלי: מי משלם לחלילן, קובע את המנגינה.

כבר עמרתי במדור זה כמה פעמים על הסכנה הכרוכה בתופעה החדשה, שהתגבשה בשנים האחרונות לעיתונות הישראלית. הקמת עיתונים על-ידי איליהו וחברות-ענק כלכליות. פרשת לוינסון מדגימה יפה תופעה זו ותוצאותיה הכלת-ימנעות לגבי רמות העיתונות בארץ.



ליא יני

לפני כמה ימים קיבלנו מחמאה גדולה. שמחת עליה, כי היא באה מפי עיתונאי שאני מכבד אותו. "מעניין", אמר האיש, בדברו על גילויי העולם הזה בפרשת לוינסון, העולם הזה לא השתנה. שבועונים כמו ונסגרו, אופנות עיתונאיות השתנו, והעולם הזה ממשיך בדרכו, כאילו כל זה אינו נוגע לו, ועושה את שלו כמו תמיד."

עיתוני

המערב הפרוע

לצטרי, דברים מסוימים לא השתנו גם בעיתונות הכללית.

אני מתכוון לעניינים שבמוסר. זהו אחד הפאראדוקסים שהתמיהו אותי תמיד. העיתונות עומדת על מישור המוסר הציבורי במדינה. היא מותחת ביקורת השכם והערב על כל חריגה מנורמות מוסריות. אך בקרב העיתונות עצמה המוסר קיים — אם בכלל — כשפל המדרגה.

אם עורכי-ציבור, בעל מישפחה של עשר נפשות, יגנוב אלף שקל, ייצא עיתון שיקדיש לכך כותרת גדולה, אך אותו עיתון עצמו לא יחשוב פעמיים כאשר הוא גונב חומר מעיתון אחר — חומר השווה סכומים גדולים בערכים כספיים.

מכחינה זו, העיתונות הישראלית היא ג'נגל. שולטים בה חוקי המערב הפרוע. העיתונים גונבים זה מזה, מעתיקים זה את גילוי זה בלי ציון המקור, ונרמה שאין גבול למה שמותר.

"האתיקה העיתונאית" המהוללת, שכה מרכיב לרבר עליה, עליה מופקדת "מועצת העיתונות", אינה חלה. בנראה, על מידו זה.

אם השליתי את עצמי כי בשנים האחרונות חל שיפור במצב, וכי דור חדש של עיתונאים הביא עימו גורמות אחרות, הרי באה המציאות וטפחה על פניי. שום דבר לא השתנה. ונסיון שלושת השבועות האחרונים ויכח.

כאשר פוצץ העולם הזה (11.1.84) את פרשת יעקב לוינסון, לא היה לאיש ספק כי זהו אחד הסקופים הגדולים ביותר בתולדות העיתונות הישראלית. חברי-המערכת, שפגשו עיתונאים אחרים, זכו בבירכתם. הברכה היתה כפולה: על כי גילינו את החומר, שנשמר בסוד כמס, ועל כי הענו לפרסם אותו, למרות שאינטרסים כלכליים אדירים עשו את הכל כדי לגנוז (ראה עמודים 10-11).

אך כל זה לא השתקף מעל רפי העיתונות. אומנם, למחרת פירסם הסקופ הראשון שלנו, כאשר כל העיתונים העתיקו אותו, הם טרחו להוכיח את שם העולם הזה. היו שראו בכך סימן שמוסר העיתונות הישראלית אכן השתפר, אך כבר באותו יום הוזהרתי את בעלי-האמונה כי שימחתם מוקדמת. העיתונים הזכירו את שמנו רק מפני שהם סמכו עליו שבידינו ההוכחות למה שפירסמנו. בידיהם לא היו שום הוכחות. הם חששו מפני תביעות-דיבה, לכן הסתמכו עליו, תוך ציון שם העולם הזה, כדי לחמוק עד כמה שאפשר מן האחריות המישפטית.

ואכן — אחרי שחלף היום הראשון, והסתבר לכל כי העולם הזה עומד על קרקע מוצקה, אחרי הקירה מקיפה ויסודית, התחילו שאר העיתונים להעתיק את גילויינו באין מפריע, מבלי לטרוח להוכיח עוד את שמנו. הם היו משולים לאדם הנכנס לחנות ובוחר לו סחורות מכל הבא ליד, מבלי לטרוח לעבור ליד הקופה.

נודע

לי ש...

יתכן שעל כל העיתונים עליה היומון הארץ. התנהגותו היא, אולי, המפתיה ביותר, בגלל יומרתו להיות עיתון נכבד והגון, מעין ניריורק טיימס ישראלי. יש שני סוגים של בעלי-סקופים. הסוג הראשון כולל עיתונים ועיתונאים העורכים המקורות יסודיים, המספקים עמל גילויי העובדות, והמקבלים על עצמם את הסיכון הכלכלי והמישפטי שבפירסומם. הסוג השני כולל עיתונים ועיתונאים המקצרים לעצמם את הדרך, שגילו קפנדריה. הם פשוט סוחבים את הסקופים של זולתם, כשהם מייחסים אותם לעצמם. בין הסקופים הגדולים מן הסוג השני נמנה הכתב הכלכלי של הארץ, אלעזר לוי.

למחרת פירסם הסקופ הראשון של העולם הזה, לפני שלושה שבועות, הופיעו עיקריו בעמוד הראשון של הארץ. "מאת אלעזר לוי". רק בעמוד השני, בתחתית

מ.א.ב.י